

Handboek KVO-B versie 2.0

Handboek voor het
Keurmerk Veilig Ondernemen voor bestaande Bedrijventerreinen

Vastgesteld door de Stuurgroep Veilig Ondernemen
van het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing
op 27 november 2003.

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Deel 1. KVO-B: wat is het en wat doet het?	3
Deel 2. Het proces naar KVO-B	4
Deel 3. Naslag en denkraam	7
Leeswijzer	7
De stappen naar KVO-B uitgewerkt	8
Toetsingscriteria voor (her)certificering	16
Checklist delicten voor 0-meting	18
Preventie voor individuele bedrijven	19

Inleiding

Voor het tegengaan van criminaliteit en onveiligheid is één ding van bijzonder belang: samenwerking. Dat is dan ook het hoofdbestanddeel van het Keurmerk Veilig Ondernemen voor bestaande Bedrijventerreinen (KVO-B).

Het KVO-B is een initiatief van het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing (NPC). Het NPC legt zich toe op beheersing van criminaliteit gericht tegen het bedrijfsleven. In 1998 heeft het NPC op basis van de ervaringen met publiek private samenwerking in de veiligheidszorg het KVO laten ontwikkelen. Het KVO-B is sinds 2000 voor de markt beschikbaar en heeft op tal van plaatsen geleid tot succesvolle samenwerkingsverbanden.

Samenwerking lost problemen gemakkelijker op. Het KVO-B biedt de structuur voor maatwerk: het beschrijft hoe je kunt samenwerken. Het resultaat van de samenwerking is echter iets wat de partners zelf met elkaar overeen moeten komen.

Samenwerking is vrijwillig maar niet vrijblijvend. Men moet zich goed realiseren dat invoering van KVO-B geen product maar een proces is. Het KVO-B is niet eindig, maar een proces dat als het eenmaal gestart is steeds voortgaat. Het kost een behoorlijke inspanning om met elkaar resultaat te boeken. Hierbij zijn improvisatie, invoering van nieuwe ideeën en inzichten en het afwijken van gebaande paden belangrijke kenmerken. Een strakke regie is goed, maar flexibiliteit blijft onontbeerlijk.

Samenwerking is niet per definitie duurder. De praktijk van het KVO-B laat zien dat betere en meer veiligheid op een bedrijventerrein haalbaar en betaalbaar is: de betrokken partners kunnen meer doen met dezelfde inspanningen en voor hetzelfde geld. Dat komt omdat ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid zijn mogelijkheden op die van de anderen afstemt. In het KVO-B blijven dus de verantwoordelijkheden op de juiste plaats: de ondernemer is verantwoordelijk voor de veiligheid in zijn eigen bedrijf, de lokale overheid blijft verantwoordelijk voor de openbare orde en veiligheid op het bedrijventerrein. Daar waar die twee verantwoordelijkheden elkaar ontmoeten liggen kansen voor winst. Het KVO-B geeft een structuur om die winst te pakken en duurzaam samen te werken aan veiligheid.

Het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing hoopt dat de gebruikers van dit handboek het KVO-B als instrument leren waarderen. Veel andere samenwerkingsverbanden in Nederland zijn hen hierin met succes voorgedaan!

In deel 1 van dit Handboek is een algemene beschrijving opgenomen van het KVO-B. Deel 2 gaat gedetailleerd in op het proces waarlangs de lokale partners samen naar het KVO-B kunnen toewerken en het keer op keer kunnen vernieuwen. Het Handboek ondersteunt de lokale partners en individuele ondernemers met concrete mogelijkheden. Nadere informatie hierover is te vinden in deel 3.

Deel 1. KVO-B: wat is het en wat doet het?

Het KVO-B is een hulpstructuur voor lokale ondernemersverenigingen, gemeenten en veiligheidsprofessionals (politie en brandweer) voor het organiseren van samenwerking en het denken over veiligheid. Het geeft aan hoe de partners hun lokale projecten zelf kunnen invullen. Hiermee werken ze gestructureerd samen aan preventie van criminaliteit en brand: voorkomen is immers beter dan genezen!

Criteria

KVO-B staat voor Keurmerk Veilig Ondernemen voor Bedrijventerreinen. Het KVO-B wordt toegekend als voor de veiligheid op een bedrijventerrein:

- structurele samenwerking is georganiseerd tussen ondernemers en lokale overheid (gemeente, politie en brandweer)
- de veiligheidsproblematiek op het bedrijventerrein in kaart is gebracht en geanalyseerd;
- een activiteitenplan is gemaakt waarin doelstellingen, verbeteracties en maatregelen zijn opgenomen;
- periodiek evaluatie plaats vindt of de doelstellingen worden gehaald en de afspraken over acties en maatregelen worden nagekomen.

De samenwerking zorgt er voor dat iedereen zijn inspanningen voor veiligheid zó op die van de andere partners afstemt dat zij elkaar versterken. De praktijk van het KVO-B wijst uit dat daarmee een groter resultaat bereikt wordt dan de som der delen.

Het KVO-B-certificaat is twee jaar geldig. Als het certificaat verloopt kan hercertificering aangevraagd worden. Voorwaarde is uiteraard dat de samenwerking in en de beveiliging van het bedrijventerrein nog steeds aan de eisen van het KVO-B voldoen.

Individuele bedrijven

Ook voor veiligheid geldt: de keten is zo sterk als de zwakste schakel. Alleen collectief maatregelen nemen is niet voldoende. Daarom moeten ondernemers zich ook individueel wapenen tegen criminaliteit en brand. De individuele beveiliging van bedrijven is geen onderdeel van het KVO-B. Maar het handboek ondersteunt ondernemers wel met een aantal handreikingen waarmee zij aan de slag kunnen ter verbetering van de veiligheid in hun bedrijf. Zie hiervoor de naslag in deel 3. Belangrijke informatie over criminaliteitspreventie voor ondernemers is verder te vinden op de web sites van VNO-NCW (www.vno-ncw.nl, dossier Criminaliteitsbeheersing) en de Vereniging Collectieve Beveiliging Bedrijventerreinen (www.vcbb.nl).

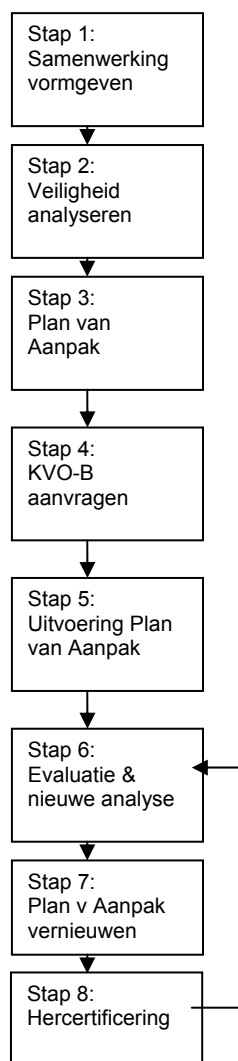
De informatie uit dit Handboek is beschikbaar via de web site van het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing: www.npc-web.nl. Onder de knop Veilig Ondernemen vindt u bovendien actualiteiten, antwoorden op veel gestelde vragen, en verwijzingen naar verwante organisaties en onderwerpen

Deel 2. Het proces naar KVO-B

Eén van de pluspunten van het KVO-B is de cyclische aanpak van de problematiek. De cyclus bestaat uit de volgende stappen: plan maken – plan uitvoeren – effecten vaststellen – plan bijstellen. Dit staat in de bedrijfs- en kwaliteitskunde ook bekend als de Deming circle (plan-do-check-act).

De cyclus hangt samen met de dynamiek in de omgeving en is daarom bij bedrijventerreinen 2 jaar. Belangrijk voordeel is dat de samenwerkende partners periodiek samen moeten nadenken over de problemen, te bereiken effecten en inzet van middelen. Omdat dat geen statisch gebeuren is, is een cyclische aanpak de goede oplossing.

Er is een regisseur nodig die met alle partijen moet kunnen samenwerken. De regisseur heeft een belangrijke rol in de herordening van de bestaande maatregelen. De regierol is weggelegd voor de gemeente. Die is immers verantwoordelijk voor de openbare orde en het integrale veiligheidsbeleid en kan als zodanig dan ook goed als aanjager van het proces dienen. In een aantal politieregio's zijn Regionale Platforms Criminaliteitsbeheersing (RPC's) actief. De regierol kan ook vanuit het RPC worden ingevuld. Onder regie van de regisseur doorlopen de samenwerkingspartners de volgende stappen:

In de praktijk blijkt vaak dat de stappen 1-2-3 en de stappen 4-5-6 niet zo volgtijdelijk zijn als het schema misschien wil doen geloven. De stappen lopen door elkaar heen, ze zijn wel te onderscheiden maar niet te scheiden.

In het kort houden de stappen het volgende in (in deel 3 van het handboek zijn de stappen gedetailleerd uitgewerkt):

Stap 1 Samenwerking vormgeven

Het Keurmerk Veilig Ondernemen gaat uit van een krachtig samenwerkingsverband. Dit betekent dat de partijen gemeenschappelijk resultaatgerichte doelstellingen formuleren waaraan ze elkaar kunnen houden. Iedere partij voor zich formuleert haar inspanningsverplichting. Het is dus wel vrijwillig maar niet vrijblijvend. Een goed samenwerkingsverband is de basis voor succes.

Stap 2 Veiligheid analyseren

De samenwerking richt zich op verbetering van de veiligheid op het bedrijventerrein. Maar hoe zitten de veiligheidsproblemen precies in elkaar? Om dat uit te vinden is een 0-meting nodig. Dat kan in de vorm van een enquête onder het bedrijfsleven, maar ook het combineren van gegevens van politie, gemeente en brandweer en het houden van een panelgesprek (expert meeting) met ondernemers kan leiden tot een goed inzicht in de problematiek.

De analyse van de veiligheidssituatie is een kritieke stap. In de uitkomst zijn de verschillende visies van de betrokken partners samengevoegd tot een gezamenlijk beeld. De analyse vormt het startpunt voor een gezamenlijke inspanning, en de kwaliteit van de analyse bepaalt in hoge mate het uiteindelijke resultaat!

Stap 3 Plan van Aanpak

Doel van het KVO-B is om bedrijventerrienen als geheel veilig te maken. Het activiteitenplan beschrijft de organisatorische en fysieke maatregelen die hiervoor getroffen moeten worden. De uitkomst van de 0-meting vormt hiervoor belangrijke input. In het activiteitenplan is een aantal vaste onderdelen opgenomen. Zie hiervoor deel 3 van dit handboek.

Stap 4 KVO-B aanvragen

Op de cyclische aanpak van het KVO-B is extern toezicht nodig. Vreemde ogen dwingen immers. Als een samenwerkingsverband het KVO-B wil hebben, zal het aan een onafhankelijke derde moeten aantonen dat aan de criteria voor het KVO is voldaan. Die derde zorgt er in elk geval voor dat discussie scherp blijft en partners elkaar blijven aanspreken op concrete veiligheidsresultaten. De ervaring leert dat, daar waar 'het vreemde oog' van een derde ontbreekt, partijen snel geneigd zijn tot zelfgenoegzaamheid, het niet zo nauw meer nemen met de oorspronkelijke doelstelling en het contact met hun achterban verwaarlozen.

Certificering vindt plaats door een onafhankelijke certificeringsinstelling. Op de site van het NPC staat informatie over welke instellingen hiervoor beschikbaar zijn. Wanneer het samenwerkingsverband en het activiteitenplan zijn vastgelegd volgens het handboek kan het certificaat worden aangevraagd.

Stap 5 Uitvoering Plan van Aanpak

Het uitvoeren van het plan van aanpak is de kern van het KVO-B: daadwerkelijk samenwerken aan veiligheid op het bedrijventerrein.

Stap 6 Evaluatie & nieuwe analyse

Een belangrijk en vaak onderschat onderwerp is evaluatie van de samenwerking. Gedurende de samenwerking willen de partners periodiek even stilstaan bij de vraag of men op de goede weg is. In elk geval willen de partners aan het einde van de looptijd van het

activiteitenplan weten of de afspraken die ze samen hebben gemaakt ook nagekomen zijn en het beoogde resultaat hebben gehad. Zo'n tussentijdse of eindevaluatie is een belangrijk instrument om te beoordelen of het gewenste resultaat bereikt kan worden en om eventueel bijstellingen te doen in de samenwerking. Iedere partner wil immers het zijne uit de samenwerking halen en tevreden blijven over zijn rol en inbreng – en die van de andere partners!

Stap 7 Plan van aanpak vernieuwen

Na twee jaar is het plan van aanpak uitgevoerd en is het tijd om nieuwe afspraken te maken. Daarvoor is wel nodig om vast te stellen wat er in de veiligheidssituatie is veranderd. Daarom moet het samenwerkingsverband opnieuw een analyse maken van de veiligheidsproblematiek op het bedrijventerrein. Het model van de 0-meting uit stap 1 is hiervoor waarschijnlijk goed bruikbaar. Op basis daarvan en op basis van de evaluatie van de resultaten van de samenwerking en de samenwerking zelf, stellen de KVO-B-partners een nieuw activiteitenplan / plan van aanpak op.

Stap 8 Hercertificering

Als een samenwerkingsverband het KVO-B wil behouden, zal het opnieuw bij een onafhankelijke derde moeten aantonen dat de stappen 5, 6 en 7 zijn doorlopen. Hercertificering vindt plaats door een onafhankelijke certificeringsinstelling. Op de site van het NPC staat informatie over welke instellingen hiervoor beschikbaar zijn. Wanneer het samenwerkingsverband en het activiteitenplan zijn vastgelegd volgens het handboek kan hercertificering worden aangevraagd.

Deel 3. Naslag en denkraam

Leeswijzer

In dit deel van het handboek wordt de informatie uit de voorgaande twee delen verder uitgediept. De 8 stappen voor het KVO-B worden gedetailleerd beschreven. De toetsingscriteria worden apart behandeld.

Omdat het KVO-B overal in het land gebruikt wordt ontstaan er elke dag nieuwe en betere voorbeelden en best practices. Bij het maken van deze versie van het Handboek is vastgesteld dat het onmogelijk is om deze praktijkinformatie tijdig op te nemen. Het Handboek loopt per definitie achter op de actualiteit! Daarom is er voor gekozen om voorbeelden uit de praktijk en best practices te publiceren op de web site van het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing, www.npc-web.nl.

Op en via deze site is ook informatie beschikbaar over andere producten die ontwikkeld zijn door het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing. Dit zijn onder andere Meld Misdaad Anoniem (www.meldmisdaad.nl) en de Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan. Verder bestaat er sinds jaar en dag het Politiekeurmerk Veilig Wonen (www.politiekeurmerk.nl); ook dit instrument kan op en rond het bedrijventerrein helpen aan verbetering van de preventie. In elk geval kunnen de producten voor het KVO-B aanknopingspunten bieden.

Belangrijke informatie over criminaliteitspreventie voor ondernemers is ook te vinden op de web sites van VNO-NCW (www.vno-ncw.nl, dossier Criminaliteitsbeheersing, publicatie 'Veiligheid, een gezamenlijke onderneming') en de Vereniging Collectieve Beveiliging Bedrijventerreinen (www.vcbb.nl). Daarnaast bieden ook de Kamer van Koophandel (www.kvk.nl) en het Nationaal Centrum voor Preventie (www.ncp.nl) toegang tot informatiebronnen over veiligheid en beveiliging.

De stappen naar KVO-B uitgewerkt

Stap 1: Samenwerking vormgeven

Gevraagde prestatie:

Er is structurele publiek private samenwerking tussen lokale overheid en lokaal bedrijfsleven

Specificatie van de prestatie

Zorg voor veiligheid op het bedrijventerrein is een gedeelde verantwoordelijkheid, die zich van abstract landelijk niveau doorstrekt naar de individuele ondernemer op het bedrijventerrein. Belangrijk winstpunt in de samenwerking tussen gemeente, bedrijfsleven, brandweer en politie is, dat zij samen meer kunnen bereiken dan ieder voor zich. De partners kunnen profiteren van elkaars kennis en ervaring. En die samenwerking hoeft niet beperkt te blijven tot veiligheid en beveiliging alleen!

Publiek private samenwerking is vrijwillig maar niet vrijblijvend. Daarom is het goed om die samenwerking een structuur te geven. Gelet op de noodzaak van deelname van overheidsinstanties ligt een stichtingsvorm het meest voor de hand. Ook een convenant waarin een aantal specifieke aspecten is opgenomen is voldoende om inhoud te geven aan dit criterium.

Voor KVO is een notariële akte van oprichting van een rechtspersoon (stichting, coöperatie, vereniging, vennootschap) of een convenant noodzakelijk. Hierin moet vastgelegd zijn dat vertegenwoordigers van de gemeente, de politie, de brandweer en de ondernemers samen zullen werken aan de veiligheid op het/de bedrijventerrein/en.

Vaak is de burgemeester betrokken als voorzitter van het stichtingsbestuur of – bij een convenant – de stuurgroep; openbare orde en veiligheid zijn immers taken die in zijn portefeuille zitten. Een goede suggestie is dat de vertegenwoordiger van de ondernemers het penningmeesterschap invult.

De definitie van een publiek privaatsamenwerkingsverband is:

“een samenwerkingsverband tussen een of meer overheden en een of meer private partijen, waarbij expliciet overeengekomen besluiten worden genomen en uitgevoerd om de hen ter beschikking staande middelen in onderlinge samenhang in te zetten voor een gezamenlijk gedefinieerde doelstelling, met inachtneming van ieders verantwoordelijkheden en belangen.”

Literatuur:

Udink, Evelien: SMP-publicatie ‘**Samenwerking onderzocht**’, Arnhem, Gouda Quint 1991

Berg, E.M.C. van den en W.A.C. van Oppen: ‘**Criminaliteitspreventie op bedrijventerreinen**’, ministerie van Justitie, directie Criminaliteitspreventie, 1993

Brochure **Veiligheid, een gezamenlijke onderneming**, VNO-NCW, Den Haag, 2001

Brochure **Balans in Veiligheidszorg door Publiek-Private Samenwerking**, Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing, Den Haag, januari 2002 (ga voor downloadbestand naar www.npc-web.nl)

Stap 2: Veiligheid analyseren

Gevraagde prestatie:

Er is een analyse gemaakt van de veiligheidsproblematiek op het bedrijventerrein

Specificatie van de prestatie

In de analyse moet een beschrijving staan van het bedrijventerrein waar het om gaat:

- de begrenzing van het bedrijventerrein;
- de soort(en) bedrijvigheid;
- de mate van overzichtelijkheid en de kwaliteit van de voorzieningen in het openbaar gebied;
- de omstandigheden, factoren en situaties die in het kader van veiligheid extra aandacht vragen;
- een gedetailleerde analyse van de bewegingen op het terrein.

Belangrijk om te weten is, over welk bedrijventerrein we het precies hebben. Daarom moet in het beveiligingsplan een duidelijke begrenzing zijn aangebracht, bijvoorbeeld op een kopie van een plattegrond.

De soort bedrijvigheid is van belang in verband met de bewegingen op het terrein, en met de aantrekkelijkheid van het terrein voor criminaliteit. Een bedrijventerrein met louter tussenhandel in sportkleding is nu eenmaal gewilder bij inbrekers dan een overslagterrein van zand, grint en heipalen. Ook van invloed zijn de voorzieningen: is het terrein oud en slordig of juist modern en goed onderhouden. Kijk naar bijvoorbeeld groen, straatverlichting, onderhoud, eventueel openbaar vervoer. Extra aandacht is misschien nodig voor bijzondere gevaarzettende bedrijvigheid zoals vuurwerkhandels, oliedepots, houthandels en andere brandgevaarlijke bedrijfsactiviteiten. De bewegingen op het terrein zijn van belang voor het kiezen van de juiste veiligheidsmaatregelen.

De analyse moet inzicht bieden in de problemen die zich ten aanzien van openbare orde en veiligheid voordoen op het bedrijventerrein. De uitkomsten van de analyse zijn de basis voor het plan van aanpak voor de verbetering van de veiligheid. In de checklist 0-meting in deel 3 van dit Handboek staat nadere informatie over de inhoud van de 0-meting.

Bij de analyse kan gebruik gemaakt worden van bijvoorbeeld de cijfers van de politie over delicten op het bedrijventerrein. Ook de brandweer beschikt over informatie over de (brand- en milieu-)veiligheid van bedrijven. Deze informatie, gecombineerd met bijvoorbeeld enkele interviews met ondernemers of de uitkomsten van een Veiligheids Effect Rapportage door de gemeente, geven inzicht in de bestaande problemen.

Winstpunt van de samenwerking is dat er gestructureerd aandacht wordt besteed aan de risico's op een bedrijventerrein en de manier waarop die kunnen worden verminderd. De inbreng van kennis en ervaring van de professionals van brandweer en politie in het vaststellen van de maatregelen is een belangrijk voordeel.

Doordat risico's beheersbaar en kleiner worden kunnen de samenwerkende partners kosten besparen. Besparing heel concreet op de verzekeringspremie (je kunt met het certificaat terecht bij elke verzekeringsmaatschappij en tussenpersoon), maar ook indirect door minder verstoring van de bedrijfsprocessen, betere continuïteitsgaranties, efficiëntere uitruk, betere prioriteitstelling.

Literatuur:

De Veiligheidseffectrapportage is ontwikkeld in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Dit instrument bestaat uit 5 modules: Start, Veiligheidsscan, Alternatieven, Maatregelen en Implementatie. De Veiligheidsscan is vergelijkbaar met de analyse van de veiligheidssituatie: mogelijke risico's worden geïnventariseerd en aan de hand van de kans op de risico's en de ernst van de gevolgen worden de risico's geprioriteerd. De 'Handleiding VER' is te bestellen bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, directie Brandweer. Het behalen van het Keurmerk Veilig Bedrijventerrein kan één van de maatregelen zijn die in het kader van de VER genomen worden.

Stap 3: Plan van Aanpak

Gevraagde prestatie:

Het samenwerkingsverband heeft een schriftelijk vastgelegd en goedgekeurd activiteitenplan of plan van aanpak voor de voorliggende periode van 2 jaar waarin opgenomen zijn de doelstellingen van het samenwerkingsverband ten aanzien van veiligheid en beveiliging, de te ontplooiën activiteiten en het stappenplan.

Specificatie van de prestatie

Doel van de samenwerking is om bedrijventerreinen als geheel veilig te maken. In het activiteitenplan staat waar het samenwerkingsverband voor is, welke problemen er met de veiligheid zijn (zie de analyse!), en hoe deze problemen worden aangepakt. De uitkomst van de 0-meting vormt hiervoor belangrijke input. In het activiteitenplan is een aantal vaste onderdelen opgenomen:

- Samenvatting uitkomst nulmeting / veiligheidsanalyse
- Vaststellen beeld huidige situatie
- Structuur van de samenwerking (opbouw samenwerkingsverband, bijvoorbeeld stuurgroep en werkgroep)
- Ontwikkelen strategie en visie (korte termijn, middellange termijn, lange termijn)
- Vaststellen beeld gewenste situatie
- Concrete maatregelen en doelstellingen
- Besluitvorming tot activiteitenplan
- Evaluatiemomenten en -criteria

Voor het activiteitenplan geldt: functionaliteit moet voorop staan, het moet wel praktisch blijven.

Er dient sprake te zijn van actieve participatie van de vier samenwerkingspartners. Een goed middel hiervoor is het opnemen van SMART (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden) doelstellingen per partner in het activiteitenplan. Dit betekent een stimulans voor de publieke partners om ook daadwerkelijk actief aan de slag te gaan met verbetering van de veiligheidssituatie. Alleen het bijwonen van vergaderingen van het stichtingsbestuur of de stuurgroep is niet voldoende. Het feit dat de burgemeester qualitate qua voorzitter is van de stichting of de stuurgroep is dus niet voldoende om te kunnen spreken van actieve participatie van de gemeente. Iedere partner, de gemeente niet uitgezonderd, zal ook daadwerkelijk actief moeten zijn. Goede SMART doelstellingen hebben een heel concreet resultaat in zich. SMART doelstellingen zijn ook bedoeld om tevredenheid van de deelnemers te bevorderen: als je ze haalt heb je een verbetering bewerkstelligd.

In het plan moet duidelijk staan wanneer op welke wijze en door wie de evaluatie van de samenwerking, het bereiken van de doelstellingen en de effecten van de samenwerking op de beveiliging en veiligheid zal plaatsvinden.

Het activiteitenplan bevat in elk geval ook een opsomming van te nemen brandbeveiligingsmaatregelen. In sommige gemeenten is brandweerbetrokkenheid mogelijk vanuit de afdelingen Preventie (advies) en Preparatie (aanvalsplannen). De brandweer heeft informatie over onderhoud van kleine blusmiddelen, brandmeldinstallaties, sprinklersystemen, maar in sommige gemeenten ook op het gebied van Arbo, BHV, advisering individuele bedrijven ten aanzien van bijvoorbeeld sleutelbuizen aan de gevel. Soms kan de brandweer een brandweeroefening houden op het terrein van een ondernemer, waarmee het mes aan 2 kanten snijdt: de ondernemer krijgt informatie over brandveiligheidsrisico's in en om zijn bedrijf, en de brandweer krijgt een realistische oefenomgeving.

Natuurlijk kost uitvoering van het activiteitenplan en invoering van het Keurmerk Veilig Ondernemen moeite, inspanning en tijd. Gezien de ontwikkelingen op het gebied van veiligheid zal het werken hieraan nooit ophouden. Soms zijn er individuele en/of collectieve investeringen nodig. Om een goed beeld van de kosten te krijgen, kunt u gebruik maken van het kostenprognose model (zie site NPC).

Het activiteitenplan is een belangrijk document omdat het de partners houvast geeft, zij er aan anderen mee duidelijk kunnen maken wat de opbrengst van samenwerking is, het stuk aantoonst dat alle partijen hun inbreng leveren, het de overdracht van werkzaamheden aan opvolgers makkelijk maakt, en de informatie biedt die voor een goede evaluatie nodig is.

Literatuur:

Stap 4: KVO-B aanvragen

Gevraagde prestatie:

Het samenwerkingsverband toont aan dat stap 1, 2 en 3 zijn doorlopen en vraagt het KVO-B aan

Specificatie van de prestatie

Certificering vindt plaats door een onafhankelijke certificeringsinstelling. Op de site van NPC staat informatie welke instellingen hiervoor beschikbaar zijn. Wanneer het samenwerkingsverband en het activiteitenplan zijn vastgelegd volgens het handboek kan het certificaat worden aangevraagd. De procedure werkt als volgt:

- Aanvraag indienen conform procedure
- Indienen activiteitenplan en de daarbij behorende documenten
- Audit door een auditor van de certificeringsinstelling:
 - o Beoordelen documentatie
 - o Bezoek aan en schouw van het bedrijventerrein
 - o Interviews ter plaatse met vertegenwoordigers van
 - ondernemers
 - gemeente
 - politie
 - brandweer
 - o Beoordeling bevindingen
 - o Schrijven auditverslag
- Bijstelling activiteitenplan (indien nodig)
- Uitreiken certificaat

Literatuur:

Stap 5: Uitvoering Plan van Aanpak

Gevraagde prestatie:

De samenwerkende partners voeren de afspraken uit het activiteitenplan / plan van aanpak uit

Specificatie van de prestatie

Zorg voor een goede vastlegging van de uitvoering van de activiteiten in bijvoorbeeld verslagen van vergaderingen van het stichtingsbestuur of de stuurgroep.

Zorg ook voor goede communicatie over de uitvoering van de plannen naar bijvoorbeeld de leden van de ondernemersvereniging, preventiefunctionarissen van de brandweerkorpsen in de regio, lokale preventiecoördinatoren van naburige gemeenten, en dergelijke.

Evalueer op de momenten die in het activiteitenplan zijn afgesproken.

Vergeet niet het behalen van doelstellingen te vieren!

Indien tijdens de uitvoering blijkt dat doelstellingen niet kunnen worden gehaald, zorg dan dat dit in het stichtingsbestuur of in de stuurgroep aan de orde gesteld wordt en dat er afgesproken wordt welke gevolgen dit heeft voor de samenwerking.

Literatuur:

Stap 6: Evaluatie & nieuwe analyse

Gevraagde prestatie:

Het samenwerkingsverband evalueert aan het einde van de looptijd van het activiteitenplan / plan van aanpak de resultaten van de samenwerking en de samenwerking zelf. De evaluatie wordt schriftelijk vastgesteld en geaccordeerd door het bestuur van het samenwerkingsverband.

Specificatie van de prestatie

Voor een effectieve evaluatie is het noodzakelijk om al in het beginstadium afspraken te maken over:

- hoe de evaluatie plaatsvindt;
- wat er precies beoordeeld wordt;
- wie de evaluatie verricht; en
- op welk moment de beoordeling moet plaatsvinden.

Met een goede evaluatie zorgen de partners voor een permanente toegevoegde waarde van de samenwerking. Evalueren na 2 jaar heeft het gevaar in zich dat dan pas zichtbaar zou kunnen worden dat de gestelde doelen niet worden gehaald. Daarom is het handig om tussentijdse evaluatiemomenten in te bouwen.

Het bestuur van de stichting / de stuurgroep kan er voor kiezen om zich bij die evaluatie door een onafhankelijke derde te laten bijstaan. Daarmee wordt voorkomen dat de partijen het niet eens worden over de conclusies, en ruziënd uiteen vallen.

Evaluatie is geen eindpunt. Doel van de evaluatie is verbetering: met elkaar vaststellen wat er goed ging en wat er voor verbetering vatbaar is. De uitkomst van de evaluatie is een boodschappenlijstje met verbeterpunten en acties hoe die verbeterpunten zullen worden uitgevoerd. De evaluatie levert zo de bouwstenen voor de volgende stap in het proces: het opstellen van een nieuw activiteitenplan / plan van aanpak.

Het evaluatieverslag hoeft geen wetenschappelijk standaardwerk te worden, het kan beperkt blijven tot de essentie. Een voorbeeld van (de inhoudsopgave van) een verslag is:

Samenvatting

1. Inleiding

- wat zijn de oorspronkelijke afspraken over evaluatie
- hoe worden die afspraken nu ingevuld
- periode waarop de evaluatie betrekking heeft
- (uitkomsten eventuele tussentijdse evaluaties)

2. Procesbeschrijving

- hoe en wanneer is de samenwerking ontstaan
- wie werken er samen
- wat is er allemaal gedaan en gerealiseerd

3. Doelstellingen

- doelstellingen samenwerking algemeen
- doelstellingen veiligheid
- (SMART) doelstellingen per partner

4. Resultaten

- resultaten samenwerking algemeen
- resultaten veiligheid
- (SMART) resultaten per partner

5. Standpunten van de samenwerkende partners

- ondernemers
- politie
- brandweer
- gemeente

ten aanzien van vorm en inhoud van de samenwerking en ten aanzien van de veiligheid

6. Conclusies, verbeterpunten en aanbevelingen

Literatuur:

Stap 7: Plan van Aanpak vernieuwen

Gevraagde prestatie:

Het samenwerkingsverband maakt opnieuw een analyse van de veiligheidsproblematiek op het bedrijventerrein en stelt op basis daarvan en op basis van de evaluatie van de resultaten van de samenwerking en de samenwerking zelf, een nieuw activiteitenplan / plan van aanpak op.

Specificatie van de prestatie

Het samenwerkingsverband moet in het vernieuwde plan aangeven hoe inhoud gegeven wordt aan de verbeterpunten uit het evaluatieverslag.

Verbeterpunten uit de evaluatie van de veiligheidssituatie kunnen bijvoorbeeld zijn: het bedrijventerrein is uitgebreid – de bedrijvigheid in een bepaald gedeelte is inmiddels volcontinu i.p.v. tijdens kantooruren – er is een nieuwe aansluiting op de snelweg gerealiseerd – etc. Welke aanpassingen moeten als gevolg hiervan in de beveiliging worden aangebracht?

Uit het plan moet verder blijken dat de samenwerking waarvoor het KVO is verleend, ook in de komende periode blijft voortbestaan

In het nieuwe activiteitenplan is een aantal vaste onderdelen opgenomen:

- Samenvatting uitkomst veiligheidsanalyse en evaluatie van de resultaten en de samenwerking
- Vaststellen beeld bestaande situatie
- Structuur van de samenwerking (opbouw samenwerkingsverband, bijvoorbeeld stuurgroep en werkgroep)
- strategie en visie (korte termijn, middellange termijn, lange termijn)
- Vaststellen beeld gewenste situatie
- Concrete maatregelen en doelstellingen
- Besluitvorming tot activiteitenplan
- Evaluatiemomenten en -criteria

Er dient sprake te zijn van actieve participatie van de vier samenwerkingspartners. Een goed middel hiervoor is het opnemen van SMART (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden) doelstellingen per partner in het activiteitenplan.

In het plan moet duidelijk staan wanneer op welke wijze en door wie de evaluatie van de samenwerking, het bereiken van de doelstellingen en de effecten van de samenwerking op de beveiliging en veiligheid zal plaatsvinden.

Literatuur:

Stap 8: Hercertificering

Gevraagde prestatie:

Het samenwerkingsverband toont aan dat stap 5, 6 en 7 zijn doorlopen

Specificatie van de prestatie

Certificering vindt plaats door een onafhankelijke certificeringsinstelling. Op de site van NPC kun je vinden welke instellingen hiervoor beschikbaar zijn. Wanneer het samenwerkingsverband en het activiteitenplan is vastgelegd volgens het handboek kan het certificaat worden aangevraagd. De procedure werkt als volgt:

- Aanvraag indienen conform procedure
- Indienen activiteitenplan en de daarbij behorende documenten
- Audit door een auditor van de certificeringsinstelling:
 - o Beoordelen documentatie
 - o Bezoek aan en schouw van het bedrijventerrein
 - o Interviews ter plaatse met vertegenwoordigers van
 - ondernemers
 - gemeente
 - politie
 - brandweer
 - o Beoordeling bevindingen
 - o Schrijven auditverslag
- Bijstelling activiteitenplan (indien nodig)
- Uitreiken certificaat

Literatuur:

Toetsingscriteria voor (her)certificering

Voor certificering (stap 4)

- Stichtingsakte of getekend convenant. Vastgelegd moet zijn dat vertegenwoordigers van de gemeente, de politie, de brandweer en de ondernemers samen zullen werken aan de veiligheid op het/de bedrijventerrein/en. Concreet moeten de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de publieke en private partners jegens elkaar helder en transparant worden gedefinieerd, evenals de loop van de geldstromen binnen de samenwerking, en inhoud, doorlooptijd en evaluatie van de samenwerking.
- De noodzakelijke partners doen mee in de samenwerking (politie, brandweer, ondernemers, gemeente).
- Het bedrijventerrein waar het om gaat is duidelijk omschreven, ook qua soort bedrijvigheid, overzicht, verlichting, openbare weg, en bijzondere omstandigheden die wat betreft veiligheid en beveiliging bijzondere aandacht vragen.
- De analyse van de veiligheidssituatie bevat alle informatie voor onderbouwing van de besluitvorming. Minimaal opgenomen in de veiligheidsanalyse zijn gegevens over de volgende veiligheidsproblemen:
 - auto-inbraak;
 - fietsendiefstal;
 - graffiti en vernieling;
 - hangplekken;
 - zwerfvuil;
 - gevoelens van bedreiging en onveiligheid;
 - overval;
 - inbraak;
 - brandstichting;
 - overlast van zwervers of verslaafden.
- Het Plan van Aanpak bevat alle noodzakelijke informatie (bijvoorbeeld: duidelijk is hoe de voorgestelde maatregelen zich verhouden tot de uitkomst van de analyse, doelstellingen t.a.v. veiligheid en beveiliging zijn opgenomen, SMART doelstellingen per partner, wanneer, op welke wijze en door wie vindt de evaluatie plaats van de samenwerking, het bereiken van de doelstellingen en de effecten van de samenwerking op de beveiliging en veiligheid).
- Duidelijk is welke concrete maatregelen er voor verbetering van de veiligheid zullen worden genomen en er is duidelijk aandacht besteed aan brandbeveiliging.
- Het plan is geaccordeerd door het samenwerkingsverband.

Voor hercertificering (stap 8)

- De evaluatie is gedaan conform activiteitenplanning (wijze, wie), er is aandacht besteed aan de samenwerking tussen partners, de beveiligingsmaatregelen en hun effect, eventuele veranderingen in de situatie op het bedrijventerrein.
- De evaluatie is schriftelijk vastgesteld en geaccordeerd door het samenwerkingsverband.
- Het samenwerkingsverband blijft in stand.
- De nieuwe analyse van de veiligheidssituatie bevat alle informatie voor onderbouwing van de besluitvorming.
- Het activiteitenplan bevat alle noodzakelijke informatie (bijvoorbeeld: duidelijk is hoe de voorgestelde maatregelen zich verhouden tot de uitkomst van de analyse, er zijn doelstellingen t.a.v. veiligheid en beveiliging opgenomen, SMART doelstellingen per partner, wanneer, op welke wijze en door wie vindt de evaluatie plaats van de samenwerking, het bereiken van de doelstellingen en de effecten van de samenwerking op de beveiliging en veiligheid).
- Duidelijk is hoe de verbeterpunten uit het evaluatieverslag leiden tot aanpassing van de beveiligingsmaatregelen.
- Duidelijk is welke concrete maatregelen er voor verbetering van de veiligheid zullen worden genomen en er is duidelijk aandacht besteed aan brandbeveiliging.
- Het activiteitenplan is geaccordeerd door het samenwerkingsverband.

Checklist delicten voor 0-meting

Afspraken over maatregelen worden mede op basis van een veiligheidsanalyse van het bedrijventerrein gemaakt. Deze analyse kan in een Veiligheidseffect rapportage (VER) opgenomen zijn of een op zichzelf staande inventarisatie van de bestaande problemen zijn. Maatregelen over de oplossing van deze problemen worden opgenomen in het activiteitenplan / plan van aanpak en worden gevolgd en gecontroleerd door het samenwerkingsverband.

Bij de analyse moet met de criminaliteitsdriehoek rekening gehouden, dat wil zeggen dat de volgende drie dimensies van het probleem aan de orde komen: situatie, dader, buit/slachtoffer.

Minimaal opgenomen in de veiligheidsanalyse zijn gegevens over de volgende veiligheidsproblemen:

- auto-inbraak;
- fietsendiefstal;
- graffiti en vernieling;
- hangplekken;
- zwerfvuil;
- gevoelens van bedreiging en onveiligheid;
- overval;
- inbraak;
- brandstichting;
- overlast van zwervers of verslaafden.

Preventie voor individuele bedrijven

Gestructureerd werken aan veiligheid in uw bedrijf gaat volgens de onderstaande korte vragenlijst en de tips voor het organiseren van veiligheid.

Vragenlijst

Vraag 1: welk probleem ervaart u met veiligheid?

Vraag 2: zet de problemen in volgorde van belangrijkheid

Vraag 3: welke problemen gaat u het eerste oplossen, en wat gaat u er concreet aan doen

Vraag 4: wanneer zijn de problemen opgelost en wat hebt u dan precies bereikt (ten minste 1 meetbare en tijdgebonden doelstelling)

Tips voor het organiseren van veiligheid

Veiligheid in het individuele bedrijf laat zich onderverdelen in de volgende vier aandachtsgebieden:

- diefstal en inbraak
- veiligheid en beveiliging in uw onderneming
- brand en brandgevaar binnen
- brand en brandstichting buiten

Hieronder worden deze vier aandachtsgebieden in de vorm van tips nader uitgewerkt. Bij het samenstellen van de tips is gebruik gemaakt van informatie van de Brandweer Almere, van de politie Flevoland district Zuid en van de Stichting Beveiliging Bedrijventerreinen Almere.

De tips zijn geen verplichtingen, zij zijn bedoeld om u een handreiking te geven bij het doorlopen van de vragenlijst hierboven en bij het bepalen van de verbeteringen die u wilt aanbrengen. Informatie over preventie is verder verkrijgbaar bij de politie en de brandweer in uw vestigingsplaats, en bij uw verzekeringsmaatschappij.

Diefstal en inbraak

- Ga eens na wat er uit uw bedrijf gestolen zou kunnen worden, en wat dat voor uw bedrijfscontinuïteit betekent.
- Beperk voor onbevoegden de toegang tot het terrein van uw bedrijf, bijvoorbeeld door een voldoende hoog hek.
- Beperk de toegang tot uw bedrijfspand. Zorg voor goed toegangsbeheer via de receptie.
- Zorg voor goed sleutelbeheer. Wie hebben er allemaal een sleutel van het pand, en wie kennen de code van het alarmsysteem? Wordt de code regelmatig gewijzigd?
- Maak gebruik van meeneembeperkende maatregelen voor waardevolle goederen (laptops, voorraad, e.d.).
- Schakel een erkend beveiligingsbedrijf voor een risicoanalyse en een beveiligingsplan.
- Als u besluit om een alarminstallatie aan te laten leggen, zorg dan voor een goede (= snelle) opvolging in geval van alarm. Een alarm dat afgaat zonder dat er iemand op afkomt kunt u net zo goed weglaten.
- Maak aan de buitenkant zichtbaar (bijvoorbeeld d.m.v. borden, stickers, pictogrammen, camera's) dat uw pand beveiligd is.

Veiligheid en beveiliging in uw onderneming

- zorg dat u weet wie er op welk moment van de dag bij u in het pand is. Maak een bezoekersreglement (bijvoorbeeld met bepalingen over ophalen, begeleiden en wegbrengen van bezoekers en klanten). Regel de bevoegdheid tot overwerken. Regel de toegang tot de computerruimte.
- Neem huisregels op in uw arbeidsvoorwaarden waarin staat wat wel en niet is toegestaan (bijvoorbeeld over privé-telefoongesprekken, kopiëren voor eigen gebruik, privé-internetgebruik, gebruik van bedrijfseigendommen voor privé-doeleinden, e.d.).
- Maak beleid voor het geval u geconfronteerd wordt met interne criminaliteit.
- Vraag sollicitanten om de originele diploma's te tonen. Controleer de referenties van sollicitanten en tijdelijk personeel voordat zij bij uw bedrijf in dienst treden.
- Maak in uw bedrijf duidelijk welke sancties u hanteert in geval van interne criminaliteit.
- Bewaar vertrouwelijke en bedrijfsgevoelige documenten in een (inbraak- en brandwerende) safe. Neem maatregelen voor de afvoer c.q. vernietiging van vertrouwelijke documenten en gegevens.

En als het dan toch misgegaan is:

- doe altijd aangifte bij de politie. Uw gegevens kunnen de politie helpen bij het nemen van actie. En in elk geval helpt u mee aan het verzamelen van betrouwbare gegevens over de criminaliteit op uw bedrijventerrein. Daarmee kan gerichte actie worden onderbouwd. En dat is ook in uw belang!
- Ga na hoe het heeft kunnen gebeuren, en neem maatregelen om herhaling te voorkomen.

Brand en brandgevaar binnen

- Denk na over het effect van brand op uw bedrijf, en neem maatregelen (bijvoorbeeld back-up computersysteem en orderadministratie, brandwerende datakluis) om het risico voor uw bedrijfscontinuïteit te verkleinen.
- Branddeuren moeten functioneren en brandwerende scheidingen moeten intact zijn.
- Zorg voor voldoende slanghaspels en brandblusapparaten in uw gebouw, zorg dat mensen weten hoe ze moeten worden gebruikt, en zorg dat de slanghaspels en brandblusapparaten jaarlijks door een erkend onderhoudsbedrijf gecontroleerd worden.
- Zorg dat brandbeveiligingsinstallaties (sprinklersysteem, brandmeldinstallatie, ontruimingsalarminstallatie, noodverlichtingsinstallatie) goed werken en jaarlijks worden onderhouden, en dat er in uw bedrijf iemand is die ze kan bedienen.
- Loop dagelijks bij het sluiten van het pand een brand-sluitronde.

- Houd periodiek contact met de brandweer, en stel de brandweer op de hoogte van eventueel aanwezige gevaarlijkse stoffen of brandgevaarlijke situaties.
- Zorg dat uw pand bereikbaar is voor de brandweer.
- De vluchtroutes in uw pand moeten duidelijk herkenbaar zijn, en mogen niet geblokkeerd zijn door obstakels.
- Zorg voor een instructie aan het personeel over wat te doen bij brand en ongevallen. Oefen regelmatig (minstens 1x per jaar) het ontruimen van uw gebouw volgens het ontruimingsplan. De instructie, het ontruimingsplan en het oefenen zijn verplichtingen uit de Arbowet.
- Zorg dat het niet brandt: stel een rookverbod voor het gebouw in, gebruik vlamdovende prullenbakken, zorg voor een goede instructie en voldoende voorzorgsmaatregelen bij brandgevaarlijke werkzaamheden.
- Als er brand is: zorg dat de brand niet groter wordt.
- Als de brand toch groter wordt: ontruim het gebouw volgens het ontruimingsplan.
- Bel altijd de brandweer: blussen is werk voor professionals!

Brand en brandstichting buiten

- Zorg voor een hek om het eigen terrein van voldoende hoogte.
- Zorg dat op het terrein van het bedrijf geen brandgevoelig materiaal (bijvoorbeeld pallets, emballagekarton, kunststof verpakkingsmateriaal) geplaatst is binnen een afstand van minder dan 10 meter van een gevel van uw gebouw of van het buurbedrijf.
- Stapel houten pallets niet te hoog (niet meer dan 2 m hoog), en stapel alleen op een gemarkeerd gedeelte van het terrein.
- Sla pallets niet op tegen de gevels van gebouwen en zeker niet onder luifels van gebouwen (10 m vrijhouden van gevels).
- Sla pallets niet op direct langs openbare weg opslaan (2 m vrijhouden van wegen en hekwerken).
- Laat pallets en afval regelmatig afvoeren, in elk geval voor het weekeinde. Pallets en kratten zijn niet alleen brandbaar maar ook ideaal materiaal voor inbrekers: pallets kunnen worden gebruikt om een schans te maken over een hek (autoshowrooms!), pallets of kratten om een trap te bouwen naar eerste verdieping of dak waar men zich vervolgens toegang tot uw bedrijf kan verschaffen.
- Voorzie afvalcontainers altijd van een deksel en plaats ze bij voorkeur op een speciaal (omheind) gedeelte van het terrein (of leg ze vast met kettingen). Plaats containers in verband met het brandrisico niet tegen de gevels van gebouwen en niet onder luifels, en bij voorkeur ook niet direct langs de openbare weg. De containers moeten 's avonds afgesloten worden.
- Zorg dat de brandweer zich in noodgevallen over uw bedrijfsterrein kan bewegen.